

כתב עת

"זמנים" – רבעון להיסטוריה • גיליון המאה. עורכת: מירי אליאב
פלדון. 184 עמ'

גיליון המאה של "זמנים" יוצא ל"מסע היסטורי מקיף במיוחד, חובק עידנים ויבשות", כהגדרת העורכת מירי אליאב-פלדון. הוא מוקדש לנושא "מפגשים", כי מה היא ההיסטוריה אם לא אין-ספור סיפורים של מפגשים בין תרבויות, עמים, קהילות ואף אנשים יחידים. המפגשים האלה, תמיד טעונים, הם שעיצבו את ההיסטוריה האנושית, שהיא עצמה סיפור דרמטי המשקף רגשות אנושיים: סקרנות שנהפכת לקנאה ותחרות, ובעקבותיהן עימותים, מאבקי שליטה ומלחמות.

השאלות היצריות הטבועה בגנום האנושי גרמה בשלב זה או אחר הרס וחורבן ענקיים, בגלל טבע האדם היהיר, השתלטון, כמו במפגשים בין אירופה של המאה ה-15 לבין הציוויליזציות הילידיות, שנראו לאירופאים המתנשאים פראיות. ואולם, לצד הפנים המחוטטות, השתלטניות, ההיסטוריה היא גם סיפורם של מפגשים מן הסוג החיובי. כזה, למשל, היה מפגש הדתות והתרבויות היהודי-המוסלמי בספרד, שהוליד את תור הזהב. עד שהנוצרים חזרו, ואז התרחש המפגש האסוני בינם לבין היהודים – גירוש ספרד.

דפוסי ההתנהגות המגוונים, המאפיינים את המפגשים ההיסטוריים, כולם מתוארים בגיליון החגיגי הזה של כתב העת הישראלי, האיכותי ברמה בינלאומית, המחובר באומץ למציאות, מתוך ראייה רב-תרבותית ומקיפה המשקפת בחדות מרתקת את המתרחש בעולם. כך אפשר למצוא בגיליון המורחב, בין שלל החומרים, גם ראיון מרתק עם הפרופסור צבי יעבץ, אחד ממייסדי "זמנים" ב-1979, שהוא תמיד צית סיפור חייו של ההיסטוריון כמפגש בלתי פוסק עם תרבויות.

הראיון הזה מתחבר היטב אל נושאים נוספים בכתב העת, ובהם מפגשים בין תשוקות גבריות ונשיות במיתולוגיה היוונית; ראייה יהודית שונה ומחדשת של הפולמוסים התיאולוגיים עם נזירים במאה ה-15; והארה באלומה מחקרית מרתקת על דמותו של ג'נגיס חאן, החושפת את דמותו הלא-מוכרת של השליט המונגולי שחיבר בין מזרח למערב והשפיע על מהלך ההיסטוריה של העולם כולו. מפגשים היסטוריים.

ראובן מירן